Docnr4

From: 5.1.2.e <5.1.2.e @gmail.com>
Date: Monday, November 16, 2026, 9:47 AM
To: postbus@eerstekamer.nl
Subject: 5 ontoelaatbare weeffouten in de Wet kwaliteitsborging bouw

---

Attachments:

5 Ontoelaatbare weeffouten in de Wet kwaliteitsborging bouw.pdf

---

Aan: De Eerste Kamer der State-Generaal
T.a.v.: Alle leden van de Eerste Kamer der State-Generaal

Betreft: 5 ontoelaatbare weeffouten in de Wet kwaliteitsborging bouw

Geachte Senatoren,

Al vóór de invoering van de Wkb in december 2023 heeft de gemeente Nieuwegein bij de VNG geattendeerd op het systeem dilemma en de onuitvoerbaarheid van het Wkb-stelsel voor gemeenten.
In 2025 heeft de klankbordgroep Wkb van de VNG een Knelpuntennota opgesteld, met de knelpunten waar gemeenten mee geconfronteerd worden.
In 2026 heeft de voorzitter van de Vereniging BWT Nederland aangedrongen op snelle reparatie van de Wkb.
Binnenkort verschijnt het boek 'Dichter bij de balie' van EK senator Mary Fiers waarin geattendeerd wordt op het belang van een uitvoerbaarheidstoets voordat er nieuwe wetgeving wordt ingevoerd.
Het ministerie van VRO is stoïcijns doof voor dit alles ...

5 Ontoelaatbare weeffouten in de Wet kwaliteitsborging bouw

Met de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) beoogde de wetgever de bouwkwaliteit te verbeteren en de positie van de bouwconsument te versterken. Het publieke bouw- en woningtoezicht tijdens de uitvoering werd geprivatiseerd en overgedragen aan onafhankelijke kwaliteitsborgers. De praktijk wijst echter uit dat het stelsel in de fundamenten wankelt. Wie het systeem ontleedt, stuit op minstens vijf fundamentele en ontoelaatbare weeffouten die de beoogde kwaliteitsverbetering ondermijnen en de publieke veiligheid op het spel zetten.

1. Het gebrek aan werkelijke onafhankelijkheid en de slager die zijn eigen vlees keurt
De kern van betrouwbaar toezicht is onafhankelijkheid. Binnen het huidige Wkb-stelsel ontbreekt die waarborg op cruciaal niveau. De instrumentaanbieders – die een direct commercieel belang hebben bij het zo veel mogelijk afzetten van hun instrument – fungeren tegelijkertijd als toezichthouder op hun eigen klanten: de kwaliteitsborgers. Deze dubbelrol creëert een perverse prikkel waarbij commerciële belangen en streng toezicht met elkaar op gespannen voet staan. Dit staat in schril contrast met professionele kwaliteitsborgers die zich vrijwillig en aantoonbaar hebben geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie op basis van de internationale norm EN ISO/IEC 17020:2012, waarin onafhankelijkheid en onpartijdigheid keihard zijn verankerd.

2. Gebrek aan transparantie door geheime Conformiteitsbeoordelingsschema's
Een publiek stelsel dat de veiligheid van bouwwerken moet garanderen, behoort volledig transparant en controleerbaar te zijn. De Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw (TloKB) laat instrumenten echter achter gesloten deuren toe op basis van Conformiteitsbeoordelingsschema's (CBS'en) die bewust niet openbaar worden gemaakt. Doordat niemand kan inzien aan welke exacte eisen een instrument en de bijbehorende kwaliteitsborgers moeten voldoen, is het Wkb-stelsel ondoorzichtig. Bovendien ontstaat hierdoor een ernstig ongelijk speelveld tussen kwaliteitsborgers onderling: partijen die zwaar investeren in kwaliteit, concurreren met aanbieders die onder minder strenge, onzichtbare voorwaarden opereren.

3. Commerciële toelating en het fenomeen van de 'éénpitter'
De toelating van kwaliteitsborgers ligt in handen van diezelfde commercieel gedreven instrument aanbieders. In de praktijk leidt dit tot de toelating van talloze éénpitters als kwaliteitsborger. Het bouwen van een veilig en conform het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) gerealiseerd bouwwerk vereist echter diepgaande specialistische kennis op het gebied van 5 scopes: constructieve veiligheid, brandveiligheid, bouwfysica, installatietechniek en bouwkundig. Het is simpelweg onmogelijk dat één enkele éénpitter de kennis en ervaring bezit van vijf verschillende specialisten op hbo- of universitair niveau. Waar bij onder EN ISO/IEC 17020:2012 geaccrediteerde organisaties multidisciplinaire teams en vier-ogenprincipes de standaard zijn, wordt in het Wkb-stelsel de schijn van deskundigheid gewekt.

4. Papieren werkelijkheid en foto-validatie vanaf het bureau
Er bestaat binnen het stelsel geen enkele transparantie of harde ondergrens voor het minimaal aantal fysieke bouwinspecties dat een kwaliteitsborger op de bouwplaats moet uitvoeren. De praktijk laat zien dat diverse toegelaten instrumenten zwaar leunen op 'foto-validatie'. De aannemer maakt zelf foto's van zijn eigen werk op de bouwplaats en stuurt deze op, waarna de kwaliteitsborger deze vanachter zijn bureau afvinkt. Het behoeft geen betoog dat kritische bouwdelen – zoals complexe beton- en staalconstructies, wapening en brandscheidingen – onmogelijk op basis van een selectie foto's van de uitvoerende partij zelf kunnen worden beoordeeld. Toezicht op de bouwplaats wordt zo gedegradeerd tot een administratieve afvink exercitie.

5. Informatievacuüm en bestuurlijke impasse bij schorsing
Een vijfde, in de praktijk verwoestende weeffout betreft de informatiepositie van het bevoegd gezag. Gedurende de uitvoering van een bouwproject beschikken gemeenten niet meer over de bouwtechnische informatie en inspectiegegevens. Wanneer een kwaliteitsborger tijdens het bouwproces definitief wordt geschorst, ontstaat er een totaal vacuüm: er is geen dossier, geen overdracht en geen verklaring van de kwaliteitsborger. Desondanks blijft de gemeente in dat geval wel publiekrechtelijk eindverantwoordelijk voor de ingebruikname van het bouwwerk. Zonder bouwtechnisch dossier kan een gemeente die verantwoordelijkheid onmogelijk nemen. De gevolgen zijn desastreus en zichtbaar: hierdoor liggen op dit moment al 1.300 woningbouwprojecten volledig stil, midden in een ongekende woningcrisis.

Conclusie en oproep
Uit het bovenstaande blijkt onomstotelijk dat het huidige Wkb-stelsel niet transparant is, ongelijkheid in de hand werkt en in de praktijk onuitvoerbaar is. Zolang commerciële belangen prevaleren boven onafhankelijke accreditatie en fysiek toezicht plaatsmaakt voor foto-validatie, blijft de beloofde kwaliteitsborging een papieren tijger met grote maatschappelijke schade tot gevolg.
De deelnemers aan de deskundigenbijeenkomst Wkb op 10 november 2026 in de Eerste Kamer der Staten-Generaal worden hierbij nadrukkelijk uitgenodigd om op de bovengenoemde punten inhoudelijk te reageren.

16 november 2026
5.1.2.e
32 jaar adviseur voor gemeentelijke afdelingen VTH